

Folktandvården
Anna-Maria Lindström, hygienansvarig
i samarbete med Maria Smedéus, hygiensjuksköterska

2020-11-25

Dokumentet är godkänt av Anna Carin Dahlgren, tandvårdsdirektör

Hygiendirektiv för tandvården

Aktuella förändringar i denna version:

- Ny riktlinje kring bedömning av smittsamhet/smittfrihet
- Ny information under rubriken "Personal"
- Personlig skyddsutrustning ska användas vid **all vård och behandling**
- Uppdateringar i avklädningsrutinerna
- Ny filinstruktion för avklädningsrutin

Direktiven ges ut av Regional särskild sjukvårdsledning – RSSL, med hänsyn till rådande kunskapsläge och syftar till hantering av misstänkta eller verifierade fall av Covid-19. Observera att nedanstående direktiv kan komma att revideras allt eftersom vi får mer kunskap om Coronavirus (SARS-CoV-2). Se därför till att ni har tillgång till senaste upplagan av dokumentet som finns på LISAS första sida under knappen [Coronavirus](#).

Coronavirus utgör en grupp av luftvägsvirus som i vissa fall kan ge allvarliga luftvägsinfektioner. De sju coronavirus som man vet kan smitta människor ger väldigt varierande symtom. Vissa av dessa virus är mycket vanliga och orsakar vanlig förkylning. Varianterna SARS-CoV-2, SARS och MERS-Coronavirus kan orsaka betydligt allvarligare luftvägssjukdom med pneumoni, ARDS, septisk chock och multiorgansvikt.

Smittvägar/smittsamhet

Coronavirus överförs mellan människor genom droppsmitta eller från direkt eller indirekt kontakt med infekterat sekret (särskilt från luftvägssekret). Droppsmitta uppstår när hosta, nysningar och kräkningar ger en dusch av vätskedroppar som vanligen snabbt faller ner och som regel inte når längre än någon meter. Dropparna kan nå den mottagliga individens ögon och slemhinnor direkt eller via händerna.

Väl fungerande basala hygienrutiner med tillägg av personlig skyddsutrustning ger tandvårdspersonal skydd mot smitta.

Smittsamheten bedöms kvarstå till personen varit helt symtomfri (feber, luftvägssymtom) under två dygn. Om hosta kvarstår två dygn efter övrig symtomfrihet kan personen bedömas som smittfri när det gått minst 7 dagar sedan symtomdebut.

[Smittfrihetsbedömning: se sida för interna vårdgivare](#)

[Smittfrihetsbedömning: se sida för externa vårdgivare](#)

Inkubationstid vid SARS-CoV-2 är i snitt 5 dagar men varierar mellan 2-14 dagar.

Vanliga symtom är feber, torrhosta, trötthet, dyspné och muskelsmär, men även halsont och huvudvärk samt magbesvär med diarréer finns beskrivet. Lindrig sjukdomsbild med lättare luftvägssymtom och feber är vanligt. Bortfall av lukt- och smaksinne har också rapporterats som ett vanligt symtom.

Smittförebyggande åtgärder

Personal

- Personal med symtom, även milda, ska stanna hemma från jobbet.
- Tillämpa fysisk distansering d.v.s. hålla avstånd i exempelvis förråd, kontorsrum, personalrum, konferensrum.
- Tillämpa fysisk distansering i vård och behandling så långt det är möjligt med bibehållen patientsäkerhet
- Personal som återgår i arbete efter genomgången covid-19 infektion ska fortsatt följa basala hygienrutiner samt bära personlig utrustning enligt rutin nedan. Rutinen kan komma att revideras vid förbättrat kunskapsläge om immunitet efter genomgången sjukdom.

De basala hygienrutinerna är basen i det vårdhygieniska patientsäkerhetsarbetet (SOSFS 2015:10) och utgör samtidigt en viktig grund i vårdpersonalens arbetsmiljöskydd (AFS 2018:4).

Basala hygienrutiner

- Händerna ska desinfekteras före och efter kontakt med patienten samt före och efter användning av handskar. Vid behov desinfekteras även underarmarna. Alkoholbaserat handdesinfektionsmedel avdödar coronavirus.
- Vätskeavvisande engångsplastförkläde kortärmat används vid alla vårdmoment när arbetsdräkten riskerar att kontamineras. Vid risk för kraftig förorening av arbetsdräkt eller underarmar rekommenderas långärmat förkläde. Med kraftig förorening menas stora mängder kroppsvätskor.
- Skyddshandskar används vid kontakt eller risk för kontakt med kroppsvätska. De ska bytas mellan varje vårdmoment.

Personlig skyddsutrustning (PPE – Personal protective equipment)

- Utöver basala hygienrutiner ska personalen använda särskild personlig skyddsutrustning beroende på vårdsituation.
- Andningsskydd och munskydd är personbundna och är engångs.
- Visir finns av engångstyp eller flergångstyp och används enligt tillverkarens anvisning. Flergångsvisir/flergångsskyddsglasögon ska mellan användning avtorkas med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Tandvård

Grundregeln är att vi har friska medarbetare som behandlar friska patienter och basala hygienrutiner ska som alltid tillämpas vid all direkt och indirekt patientnära arbete. Alkoholbaserat handdesinfektionsmedel avdödar coronavirus.

Basala hygienrutiner och Personlig skyddsutrustning

Vid **all** vård och behandling av friska patienter ska följande personliga skyddsutrustning användas:

- Skyddshandskar
- Skvättis
- Något av följande alternativ ska användas:
  - heltäckande visir och vätsketätt munskydd IIR
  - skyddsglasögon och vätsketätt munskydd IIR

Munskydd är personbundet och engångs.

Visir finns av engångstyp eller flergångstyp och används enligt tillverkarens anvisning.

Flergångsvisir/flergångsskyddsglasögon ska mellan användning avtorkas med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Avklädningsrutin

1. Ta av Skvättis” först och sedan skyddshandskarna och släng i behållare för avfall inne på behandlingsrummet, därefter desinfektera händerna.
2. Ta av visir/skyddsglasögon. visir/skyddsglasögon desinfekteras på in- respektive utsidan med ytdesinfektion med tensid. Häng eller placera dessa så det kan torka, därefter desinfektera händerna. Engångsvisir ska inte återanvändas.
3. Ta av munskydd och kasta det.
4. Desinfektera händer och underarmar.

Städning mellan varje patient

Alla kontaktytor som till exempel stol, unit, tangentbord, röntgenapparat, nedhängande armaturer och bänkar ska rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid mellan varje patient.

Tänk på att ha rena ytor och att inte ha gods framme som kan utsättas för stänk.

Detta beställs på depån:

Produkt	Beställningsnummer
Munskydd IIR	95896
”Skvättis”	752784

Hygienrekommendationer vid behandling av patienter med diffusa eller odiagnostiserade luftvägsinfektioner och patienter smittade med covid-19

Observera att följande rekommendationer endast gäller medarbetare på jourklinik, orofacial medicin och pedodonti, där behandling av patienter med misstänkt eller bekräftad Coronasmitta kan förekomma.

De basala hygienrutinerna är basen i det vårdhygieniska patientsäkerhetsarbetet (SOSFS 2015:10) och utgör samtidigt en viktig grund i vårdpersonalens arbetsmiljöskydd (AFS 2018:4).

Vid behandling där ingen aerosol bildas

Vid vård och behandling av patient med diffusa eller odiagnostiserade luftvägsinfektioner och patienter smittade med Covid-19, ska följande skyddsutrustning användas.

Basala hygienrutiner och Personlig skyddsutrustning PPE :

- Skyddshandskar
- Vätskeavvisande kortärmat engångsplastförkläde
- Något av följande alternativ ska användas:
  - heltäckande visir och vätsketätt munskydd IIR
  - skyddsglasögon och vätsketätt munskydd IIR

Visir/skyddsglasögon ska mellan användning avtorkas med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid. Se avklädningsrutin nedan.

Basala hygienrutiner och Personlig skyddsutrustning PPE vid behandling där aerosol kan bildas (tex bormaskin, sug, ultraljud)

Vid vård och behandling av patient med diffusa eller odiagnostiserade luftvägsinfektioner och patienter smittade med Covid-19, ska följande skyddsutrustning användas

- skyddshandskar
- långärmat plastförkläde
- Något av följande alternativ ska användas:
  - heltäckande visir och andningsskydd FFP2/FFP3
  - skyddsglasögon och andningsskydd FFP2IIR/FFP3IIR

Andningsskyddet ska sluta tätt. Skägg utgör en risk för läckage

Munskydd och andningsskydd är personbundet och engångs.

Visir finns av engångstyp eller flergångstyp och används enligt tillverkarens anvisning.

Visir/skyddsglasögon ska mellan användning avtorkas med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid.

Avdukning av instrument

Plocka av engångsmaterial på behandlingsrummet och släng i avfallsbehållare.

Ta av kanyl från Insafespruta/Danylen i behandlingsrummet. Ställ därefter direkt in brickan i diskdesinfektor. Gå tillbaka till behandlingsrummet och följ därefter avklädningsrutin.

Tänk på att inte ta i dörrhandtag e dyl med kontaminerade handskar.

Avklädningsrutin

1. Ta av skyddshandskarna och släng i avfallsbehållare inne på behandlingsrummet, därefter desinfektera händerna.
2. Ta av engångsförkläde och desinfektera händerna.
3. Tag av visir/skyddsglasögon. Visir/skyddsglasögon desinfekteras på in- respektive utsidan med ytdesinfektion med tensid. Häng eller placera visir/skyddsglasögon så det kan torka, därefter desinfektera händerna.
4. Munskydd/andningsskydd kan behållas på om det inte skadats eller förorenats och nästa patientkontakt bedöms vara misstänkt eller verifierad covid-19 patient. I annat fall slängs det.
5. Desinfektera händer och underarmar.

[Film: Instruktion för avklädningsrutin](#)

Avfall

Avfall hanteras som vanligt avfall om det inte är kraftigt förorenat med luftvägssekret eller andra kroppsvätskor. Avfall inom tandvården torde i de flesta fall kunna kastas som vanligt avfall. Efter dagens slut töms alla avfallsbehållare i behandlingsrummet och kastas i vanligt avfall.

Kraftigt förorenat avfall hanteras som smittförande avfall. Avfallspåsen försluts på vådrummet och läggs i gul tunna/kartong avsedd för smittförande avfall. Avfallskärnen avtorkas med ytdesinfektion med tensid innan transport.

Städning mellan varje patient

Alla kontaktytor som till exempel stol, unit, tangentbord, röntgenapparat, nedhängande armaturer bänkar, dörrhandtag, lysknappar och dylikt ska rengöras och desinfekteras med alkoholbaserat ytdesinfektionsmedel med tensid mellan varje patient.

Tänk på att ha rena ytor och att inte ha gods framme som kan utsättas för stänk.

Övrigt

- Begränsa antalet personal som vårdar patient med diffusa eller odiagnostiserade luftvägsinfektioner och patienter smittade med covid-19.

Detta beställs på depån:

Produkt	Beställningsnummer
Andningsskydd FFP3	752750
Andningsskydd FFP3 IIR	93921
Kärl för smittförande avfall 30 l	80983
Kärl för smittförande avfall 60 l	80984
Plastförkläde	22911
Långärmat plastförkläde	73180106

Ovanstående produkter kan enbart beställas av:

Klinik	PEOE
Ftv Hageby	541-21500
Ftv Motala	541-31401
Ftv Skäggetorp	541-11600
Centrum för Orofacial medicin, Linköping	541-49100
Centrum för Orofacial medicin, Motala	541-49300
Centrum för Orofacial medicin, Norrköping	541-49200